HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

11 decembrie 2008 *

În cauza C-295/07 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 20 iunie 2007,

**Comisia Comunităților Europene**, reprezentată de domnul J. Flett, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

recurentă,

celelalte părți în proces fiind:

**Département du Loiret**, reprezentat de A. Carnelutti, avocat,

reclamant în primă instanță,

**Scott SA**, cu sediul în Saint-Cloud (Franța), reprezentată de domnul J. Lever, QC, de domnii J. Gardner și G. Peretz, barristers, mandatați de domnii R. Griffith și M. Papadakis, solicitors,

intervenientă în primă instanță,

* Limba de procedură: franceza.

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann (raportor), președinte de cameră, domnii M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet și J.-J. Kasel, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: domnul R. Grass,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 iunie 2008,

pronunță prezenta

**Hotărâre**

1 Prin recursul formulat, Comisia Comunităților Europene solicită anularea Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 29 martie 2007, Département du Loiret/Comisia (T-369/00, Rep., p. II-851, denumită în continuare „hotărârea atacată"), prin care acesta a anulat Decizia 2002/14/CE a Comisiei din 12 iulie 2000 privind ajutorul de stat pus în aplicare de Franța în favoarea Scott Paper SA/Kimberly-Clark (JO 2002, L 12, p. 1, denumită în continuare „decizia în litigiu"), în măsura în care această decizie privește ajutorul acordat sub forma unui preț preferențial al unui teren menționat la articolul 1 din aceasta.

## Cadrul juridic

*Regulamentul (CE) nr. 659/1999*

2 Intitulat „Recuperarea ajutorului”, articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) are următorul cuprins:

„(1) Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar (denumită în continuare «decizie de recuperare»). Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

(2) Ajutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale.

(3) Fără a aduce atingere unui ordin emis de Curte […] în temeiul articolului [242] din tratat, recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, statele membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului comunitar.”

*Comunicarea privind ratele dobânzilor aplicabile în cazul recuperării de ajutoare ilegale*

3 În Comunicarea 2003/C 110/08 din 8 mai 2003 privind ratele dobânzilor aplicabile în cazul recuperării ajutoarelor ilegale (JO C 110, p. 21, denumită în continuare „Comunicarea din 2003”) Comisia subliniază următoarele:

„[…]

[…] problema care se ridica era aceea dacă aceste dobânzi trebuiau să fie simple sau compuse […] Comisia consideră urgentă necesitatea clarificării poziției sale cu privire la acest aspect.

[…]

[…] Rezultă […] în ciuda diversității situațiilor posibile că un ajutor ilegal are ca efect furnizarea de fonduri către beneficiar în aceleași condiții în care se acordă un împrumut pe termen mediu care nu poartă dobânzi. Prin urmare aplicarea unor dobânzi compuse pare necesară pentru a garanta neutralizarea totală a avantajelor financiare ce rezultă dintr-o asemenea situație.

În consecință, Comisia dorește să informeze statele membre și părțile interesate că în orice decizie de recuperare a unui ajutor ilegal pe care ar putea să o adopte în viitor va

aplica dobânda de referință pentru calcularea echivalentului subvenție netă al ajutoarelor regionale potrivit formulei compuse. Potrivit practicilor uzuale de pe piață, această compunere se va face pe o bază anuală. În același mod, Comisia va aștepta ca statele membre să aplice dobânzi compuse la executarea oricărei decizii de recuperare în instanță, cu excepția situației în care acest fapt ar fi contrar unui principiu general de drept comunitar."

*Regulamentul (CE) nr. 794/2004*

4 Articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 (JO L 140, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 2, p. 42), intitulat „Metoda de aplicare a dobânzii", prevede:

„(1) Rata dobânzii ce urmează să se aplice este rata în vigoare la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului pentru prima dată.

(2) Rata dobânzii se aplică pe o bază compusă până la data recuperării ajutorului. Dobânzile acumulate pe parcursul anului precedent produc dobânzi în fiecare an următor.

(3) Rata dobânzii prevăzută la alineatul (1) se aplică de-a lungul întregii perioade până la data recuperării. Cu toate acestea, în cazul în care trec mai mult de 5 ani de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului pentru prima dată până la data

recuperării ajutorului, rata dobânzii se recalculează la intervale de cinci ani, având ca bază rata în vigoare în momentul recalculării."

5 Potrivit articolului 13 al cincilea paragraf din regulamentul menționat, articolul 11 din acesta se aplică cu privire la orice decizie de recuperare notificată după data intrării în vigoare a prezentului regulament.

**Istoricul cauzei și decizia în litigiu**

6 Istoricul cauzei, astfel cum a fost prezentat la punctele 1-8 din hotărârea atacată, poate fi rezumat după cum urmează.

7 La 31 august 1987, orașul Orléans (Franța), Département du Loiret (Franța) și Scott SA (denumită în continuare „Scott") au încheiat un acord cu privire la vânzarea către aceasta din urmă a unui teren în scopul construirii unei fabrici. Acest acord prevedea că Département du Loiret și orașul Orléans urmau să contribuie cu maximum 80 de milioane FRF (12,2 milioane de euro) la lucrările de amenajare a locației în favoarea Scott.

8 În luna ianuarie 1996, Scott a fost achiziționată de Kimberly-Clark Corp., care a anunțat închiderea uzinei în luna ianuarie 1998. Activele uzinei, și anume terenul și fabrica de hârtie, au fost achiziționate de Procter & Gamble în luna iunie 1998.

9 Întrucât a primit, în urma unui raport al Curții de Conturi franceze publicat în luna noiembrie 1996, o plângere cu privire la ajutorul în cauză, Comisia, după un schimb de informații cu autoritățile franceze între lunile ianuarie 1997 și aprilie 1998, a informat autoritățile menționate prin scrisoarea din 10 iulie 1998 cu privire la Decizia din 20 mai 1998 de a deschide procedura prevăzută la articolul 93 alineatul (2) din Tratatul CE [devenit articolul 88 alineatul (2) CE].

10 Decizia în litigiu este prezentată în hotărârea atacată după cum urmează:

„10 Decizia [în litigiu], în varianta modificată, prevede:

«*Articolul 1*

Ajutorul de stat sub forma unui preț preferențial al unui teren și al unui tarif preferențial al taxei de amenajare, pus în aplicare de Franța în favoarea Scott, în valoare de 39,58 milioane FRF (6,03 milioane de euro) sau, la valoarea actualizată, de 80,77 milioane FRF (12,3 milioane de euro), în ceea ce privește prețul preferențial al terenului […], este incompatibil cu piața comună.

*Articolul 2*

1. Franța ia toate măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiar ajutorul menționat la articolul 1, pus deja ilegal la dispoziția acestuia.

2. Recuperarea se efectuează fără întârziere, în conformitate cu procedurile prevăzute de legislația internă, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a prezentei decizii. Ajutorul care trebuie recuperat cuprinde dobânzile care curg de la data la care acesta a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale. Dobânzile se calculează pe baza ratei de referință utilizate pentru calculul echivalentului-subvenție din cadrul ajutoarelor regionale.»

11 În ceea ce privește aplicarea dobânzilor, Comisia a apreciat (considerentul (239) al deciziei [în litigiu]):

«[Î]n scopul restabilirii condițiilor economice cărora întreprinderea ar fi fost nevoită să le facă față dacă ajutorul incompatibil nu i-ar fi fost acordat, autoritățile franceze trebuie să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea avantajelor care decurg din ajutor și pentru recuperarea acestuia de la beneficiar.

[…]»

12 Prin urmare, valoarea actualizată a ajutorului care trebuie recuperat calculată de Comisie, și anume 80,77 milioane FRF (a se vedea punctul 10 de mai sus), ia în calcul aplicarea unei rate a dobânzii de la data acordării ajutorului ilegal până la data adoptării deciziei atacate. Această rată a dobânzii corespunde ratei de referință utilizate de Comisie pentru cuantificarea elementului de ajutor din subvențiile publice în Franța, și anume «5,7 % începând cu 1 ianuarie 2000»(considerentele (172) și (239) ale deciziei [în litigiu])."

**Procedura în primă instanță și hotărârea atacată**

11 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 4 decembrie 2000, Département du Loiret a introdus o acțiune împotriva deciziei în litigiu având ca obiect anularea sa, în măsura în care aceasta declară ilegal ajutorul de stat acordat sub forma unui preț preferențial al unui teren și dispune rambursarea unei sume de 39,58 milioane FRF (6,03 milioane de euro) sau, la valoarea actualizată, de 80,77 milioane FRF (12,3 milioane de euro).

12 Scott, care a introdus de asemenea o acțiune la Tribunal având ca obiect anularea în parte a deciziei în litigiu (Scott/Comisia, T-366/00) a intervenit în această procedură în susținerea concluziilor Département du Loiret.

13 Comisia a solicitat Tribunalului respingerea acțiunii introduse de Département du Loiret ca nefondată.

14 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că, în ceea ce privește capitalizarea dobânzii, decizia în litigiu nu era suficient motivată. Prin urmare, Tribunalul a admis al cincilea aspect al celui de al doilea motiv și a anulat respectiva decizie în măsura în care se referă la ajutorul acordat sub forma unui preț preferențial al unui teren menționat la articolul 1 din aceasta, fără a examina celelalte motive și argumente invocate în susținerea acțiunii.

15 În ceea ce privește utilizarea unei rate compuse, Tribunalul a constatat, mai întâi, la punctul 36 din hotărârea atacată că decizia în litigiu nu precizează că este vorba de o rată compusă și că numai prin efectuarea calculului prin raportare la valoarea inițială și la „valoarea actualizată" a unui ajutor precum cele menționate în decizia amintită se va putea deduce că a fost utilizată o rată compusă. Nu ar fi fost indicate în niciun mod motivele pentru care s-ar fi procedat la utilizarea unei rate compuse, iar nu a uneia simple.

16 În continuare, la punctul 43 din prezenta hotărâre, Tribunalul a concluzionat că impunerea de dobânzi compuse în speță reprezenta cea dintâi manifestare a unei noi și importante politici a Comisiei, pe care aceasta nu a explicat-o în niciun mod. Comisia ar fi trebuit, în cadrul deciziei în litigiu, pe de o parte, să indice că decisese capitalizarea dobânzii, iar pe de altă parte, să își justifice abordarea.

17 Potrivit punctului 44 din hotărârea atacată, această obligație de motivare ar fi fost cu atât mai imperativă, cu cât, având în vedere perioada scursă între data vânzării sitului și data deciziei în litigiu, și anume 13 ani, impunerea de dobânzi compuse a avut consecințe financiare importante asupra valorii ajutorului care trebuie recuperat.

18 La punctul 45 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că motivarea deciziei în litigiu era de asemenea insuficientă cu privire la rata dobânzii aplicate.

19 În continuare, ca răspuns la argumentul Comisiei potrivit căruia utilizarea unei rate compuse în scopul actualizării valorii inițiale a subvenției se justifică prin necesitatea restabilirii unei concurențe efective prin eliminarea avantajului de care a profitat beneficiarul, Tribunalul a stabilit la punctul 49 din hotărârea atacată că o asemenea justificare presupune, pe de o parte, ca beneficiarul să dețină întotdeauna un asemenea avantaj la momentul respectiv, iar pe de altă parte, ca forma ajutorului în litigiu să poată fi asimilată unui împrumut cu titlu gratuit al unei sume corespunzătoare valorii subvenției inițiale. Decizia în litigiu nu ar oferi nicio explicație în această privință.

20 Cu privire la acest aspect, Tribunalul a observat, la punctul 50 din hotărârea atacată, că, având în vedere forma ajutorului acordat în favoarea Scott în cursul anului 1987, și anume prin transferul unui teren amenajat la un preț preferențial, nu este deloc evident că actualizarea valorii estimate a subvenției inițiale prin aplicarea unei rate a dobânzii compuse de 5,7 % pe întreaga perioadă în cauză poate conduce la o cifră corespunzătoare valorii avantajului de care a profitat beneficiarul în calitate de proprietar al bunului în anul 2000.

21 Potrivit punctului 51 din hotărârea atacată, era cert că terenul și uzina au fost vândute către Procter & Gamble în anul 1998. Or, prețul comunicat de autoritățile franceze – Comisia nu ar fi contestat că această vânzare s-a efectuat în condiții normale de piață și ar fi analizat această vânzare în cadrul deciziei în litigiu acceptând posibilitatea ca terenul să fi fost vândut la acest preț – ar fi fost inferior nu numai valorii stabilite de Comisie în 1987, ci și prețului plătit de Scott.

22 La punctul 52 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că, în atare împrejurări și în absența, în decizia în litigiu, a oricărei motivări cu privire la legătura dintre presupusul avantaj deținut de Scott în 2000 și suma de 80,77 milioane FRF, acesta se află în imposibilitatea de a exercita controlul jurisdicțional asupra problemei dacă utilizarea unei rate a dobânzii compuse conduce la o valoare actualizată corespunzătoare valorii avantajului ce trebuie eliminat.

23 În sfârșit, la punctul 53 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că decizia în litigiu conține o incoerență prin faptul că aceasta ar aplica, fără vreo justificare, o dobândă compusă până la momentul adoptării sale, iar ulterior, o dobândă simplă până la data recuperării ajutorului. Într-adevăr, prevăzând că recuperarea trebuie să se efectueze în conformitate cu legislația internă, articolul 2 din această decizie ar avea drept consecință faptul că dobânzile aferente perioadei cuprinse între data deciziei în litigiu și data recuperării ajutorului sunt calculate la o rată simplă.

**Procedura în fața Curții și concluziile părților**

24 Prin cererea depusă la grefa Curții la 20 iunie 2007, Comisia a formulat un recurs împotriva hotărârii atacate.

25 Comisia solicită Curții constatarea temeiniciei recursului și, prin urmare, anularea hotărârii atacate în întregul său. În plus, în ceea ce privește situația litigiului, Comisia solicită Curții pronunțarea unei hotărâri definitive cu privire la acesta și considerarea faptului că decizia în litigiu este suficient motivată în ceea ce privește utilizarea unei rate a dobânzii compuse. În lipsa unei asemenea hotărâri, pentru orice aspect în legătură cu care Curtea ar considera că litigiul nu se află în stare de judecată, Comisia solicită trimiterea cauzei Tribunalului spre rejudecare.

26 În consecință, Comisia solicită de asemenea obligarea Département du Loiret la plata propriilor cheltuieli de judecată, precum și a celor efectuate de Comisie în procedurile desfășurate în fața Curții și a Tribunalului, precum și obligarea Scott la plata propriilor cheltuieli de judecată în procedurile desfășurate în fața Curții și a Tribunalului.

27 Département du Loiret solicită respingerea recursului în întregime și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

28 Scott solicită respingerea recursului formulat de Comisie și obligarea acesteia din urmă la plata costurilor pe care le-a suportat pentru apărarea intereselor sale în cadrul prezentei proceduri.

**Cu privire la recurs**

29 În susținerea recursului formulat, Comisia invocă opt motive, întemeiate pe afirmațiile următoare:

— o decizie este motivată suficient dacă un simplu calcul matematic permite să se constate ce metodă de calcul a fost utilizată;

— utilizarea unei rate a dobânzii compuse este, în mod necesar, implicită în motivarea deciziei sale, dat fiind obiectivul restabilirii situației anterioare;

— inversarea ilegală a sarcinii probei: îi revenea reclamantei să demonstreze pretinsa modificare a practicii; nu revenea Comisiei să demonstreze absența unei astfel de modificări;

— Comisia nu este obligată legal să considere că un beneficiar deține un avantaj la data ordinului de recuperare;

— hotărârea se întemeiază pe speculații, și nu pe probe și inversează sarcina probei în ceea ce privește pretinsul preț al vânzării activelor uzinei către Procter & Gamble;

— un preț de vânzare invocat la 11 ani de la acordare nu este pertinent în scopul calculării valorii ajutorului care trebuie recuperat;

— conform obligației Comisiei de a garanta executarea deciziilor finale în materie de ajutoare de stat, în cazul în care în decizia finală nu se prevede nimic în acest sens, aspectul dacă recuperarea este însoțită de o rată a dobânzii simplă sau compusă ține de dreptul comunitar, și nu de dreptul național și

— problema privind rata dobânzii poate fi disociată de cuantumul principal: în orice caz, nu există temei legal pentru anularea deciziei în litigiu dacă aceasta nu a aplicat o rată a dobânzii superioare unei rate a dobânzii simple.

*Cu privire la primul motiv*

Argumentele părților

30 Comisia consideră că o decizie este motivată suficient dacă un simplu calcul matematic permite să se constate ce metodă de calcul a fost utilizată (în speță, dobânzi compuse). Or, toate datele necesare figurau în decizia în litigiu, iar formula ar fi una pe care toată lumea o cunoaște. Prin urmare, Tribunalul nu ar putea să își întemeieze anularea deciziei în litigiu în special pe faptul, subliniat la punctul 36 din hotărârea atacată, că numai prin efectuarea unui anumit calcul matematic se va putea deduce că a fost utilizată o rată compusă.

31 Potrivit Département du Loiret, acest motiv este inoperant, întrucât constatarea Tribunalului criticată prin acest motiv nu ar constitui un element de motivare al Tribunalului, ci un element descriptiv care completează lipsa menționării și a explicării, în textul deciziei în litigiu, a metodei de actualizare reținute. În fapt, Tribunalul ar fi anulat această decizie, întrucât în decizia în litigiu nu figurează nicio motivare a alegerii acestei metode, care, la momentul respectiv, era fără precedent potrivit practicii Comisiei.

32 Scott consideră de asemenea că este vorba numai despre o observație de fapt pe care Tribunalul nu și-a întemeiat anularea deciziei în litigiu.

Aprecierea Curții

33 Este adevărat că respectiva constatare a Tribunalului de la punctul 36 din hotărârea atacată, potrivit căreia decizia în litigiu nu precizează că este vorba despre o rată compusă și că numai prin efectuarea unui calcul se va putea deduce că a fost utilizată o rată compusă, se încadrează în analiza Tribunalului, care urmărește să verifice dacă s-a motivat în mod suficient de către Comisie decizia sa de a actualiza valoarea ajutorului prin impunerea unor dobânzi compuse.

34 Cu toate acestea, după lecturarea acestui pasaj în contextul său și în special în coroborare cu punctele 37-43 din hotărârea atacată, se dovedește că această constatare nu are decât un caracter preliminar și nu constituie temeiul concluziei Tribunalului de la punctul 54 din hotărârea atacată că decizia în litigiu nu este suficient motivată. Această din urmă concluzie se întemeiază mai degrabă pe constatarea, efectuată la același punct 36 din hotărârea atacată, potrivit căreia Comisia ar fi trebuit să indice motivele pentru care a impus o rată compusă în locul unei rate simple.

35 Primul motiv trebuie, așadar, să fie respins ca inoperant.

*Cu privire la al doilea motiv*

Argumentele părților

36 Referindu-se din nou la punctul 36 din hotărârea atacată, Comisia consideră că utilizarea unei rate a dobânzii compuse este, în orice caz, în mod necesar implicită în motivarea deciziei în litigiu, date fiind obiectivele declarate de a înlătura avantajul și de a restabili situația anterioară. Inflația ar fi un fapt economic modern și s-ar exprima în

termeni de compuși anuali. În consecință, cu excepția situației în care se utilizează o rată a dobânzii compuse, valoarea actuală a sumelor nu ar fi estimată corect, iar avantajul nu ar fi înlăturat. Această analiză ar fi confirmată de Hotărârea Tribunalului din 8 iunie 1995, Siemens/Comisia (T-459/93, Rec., p. II-1675, punctele 96-98).

37 Département du Loiret consideră, în primul rând, că utilizarea unei rate compuse nu putea fi implicită în momentul respectiv, având în vedere cadrul juridic în vigoare în acel moment, luările de poziție și practica Comisiei.

38 Acesta arată în special că, în ceea ce privește metoda de calcul al dobânzilor, scrisoarea Comisiei către statele membre SG(91) D/4577 din 4 martie 1991 [Comunicare către statele membre privind modalitățile de notificare a ajutoarelor de stat și mijloacele procedurale privind ajutoarele acordate cu încălcarea articolului [88] alineatul (4) din Tratatul CE] ar fi descris în mod explicit metoda de calcul prevăzută de dreptul național al statului destinatar al deciziei negative. Într-adevăr, la sfârșitul alineatului (3) al punctului 2 din această scrisoare, Comisia ar fi arătat că recuperarea trebuie „să se efectueze potrivit dispozițiilor dreptului național, inclusiv a celor privind dobânzile de întârziere aplicate creanțelor statului".

39 Scrisoarea amintită, al cărei rol de referință ar fi fost recunoscut de Curte în Hotărârea din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia (C-74/00 P și C-75/00 P, Rec., p. I-7869, punctele 164 și 165), ar fi reprezentat, în ceea ce privește dobânzile, expresia a ceea ce Comisia considera că era dreptul aplicabil în legătură cu acest aspect până la adoptarea Regulamentului nr. 794/2004. Comunicarea din 2003 ar fi modificat acest drept numai cu privire la metoda de actualizare.

40 Or, în perioada în cauză, în legislația națională a numeroase state membre s-ar fi considerat – și s-ar considera și în prezent – că prețul timpului se achită prin impunerea de dobânzi simple.

41 În al doilea rând, astfel cum ar rezulta din Hotărârea Curții din 26 noiembrie 1975, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique și alții/Comisia (73/74, Rec., p. 1491), decizia în litigiu nu putea, în orice caz, să fie motivată în mod implicit, dat fiind că aceasta era în mod considerabil mai extinsă decât deciziile precedente.

42 Scott susține că acest motiv nu răspunde argumentării reținute de Tribunal pentru a fundamenta anularea deciziei în litigiu și că acest motiv este de asemenea în contradicție atât cu istoricul legislativ, cât și cu practica din perioada vizată a Comisiei.

Aprecierea Curții

43 În primul rând, trebuie să se constate că Tribunalul a menționat în mod just la punctul 35 din hotărârea atacată jurisprudența constantă potrivit căreia motivarea impusă de articolul 253 CE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției autoare a actului, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente, să exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații propriu destinatarului sau altor persoane vizate în mod direct și individual de acest act. Nu este obligatoriu ca motivarea să

specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în funcție de contextul său, precum și de ansamblul de norme juridice care guvernează materia respectivă (a se vedea în special Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63, precum și Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Rep., p. I-4951, punctul 166).

44 Pe de altă parte, din jurisprudență reiese de asemenea că, deși o decizie a Comisiei, care se încadrează într-o practică decizională constantă, poate fi motivată în mod succint, în special prin referire la această practică, atunci când aceasta este în mod considerabil mai extinsă decât deciziile precedente, Comisia trebuie să își dezvolte în mod explicit raționamentul (a se vedea în acest sens Hotărârea Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique și alții/Comisia, citată anterior, punctul 31, precum și Hotărârea din 30 septembrie 2003, Germania/Comisia, C-301/96, Rec., p. I-9919, punctele 88 și 92).

45 După cum a observat avocatul general la punctul 38 din concluzii, această cerință se aplică *a fortiori* în cazul unei pretinse motivări implicite.

46 Or, este cert că, la data adoptării deciziei în litigiu, nicio dispoziție de drept comunitar, nici jurisprudența Curții sau cea a Tribunalului nu precizau că este necesar ca dobânzile pe care trebuie să le cuprindă un ajutor ce trebuie recuperat să fie calculate pe o bază compusă. Dimpotrivă, după cum a subliniat Tribunalul la punctul 40 din hotărârea atacată, în Comunicarea sa din 2003, Comisia a admis în mod expres că problema care se ridica este aceea dacă dobânzile trebuie să fie simple sau compuse și a considerat că este urgentă clarificarea poziției sale cu privire la acest aspect. Prin urmare, aceasta a informat statele membre și părțile interesate că, în orice decizie de recuperare a unui ajutor ilegal pe care urma să o adopte în viitor, va aplica o rată a dobânzii compusă.

47 În plus, trebuie să se constate că, în răspunsul din 11 septembrie 2006 la o scrisoare a Tribunalului din 27 iulie 2006, Comisia a admis că deciziile finale negative pe care le-a emis, anterioare deciziei în litigiu, nu au precizat că trebuia aplicată metoda ratelor dobânzilor compuse.

48 În plus, potrivit constatărilor Tribunalului de la punctul 42 din hotărârea atacată, Comisia nu a fost în măsură să invoce nicio decizie anterioară celei atacate în care a utilizat efectiv dobânda compusă. În fața Curții, Comisia s-a mulțumit să observe în această privință, fără vreo altă precizare, că a comunicat deja Tribunalului exemple privind cazuri de ajutoare de stat în care Comisia aplicase o dobândă compusă.

49 Prin urmare, Tribunalul a constatat în mod just la punctul 43 din hotărârea atacată că impunerea de dobânzi compuse în speță reprezenta cea dintâi manifestare a unei noi și importante politici a Comisiei pe care aceasta ar fi trebuit să o justifice.

50 Rezultă că, spre deosebire de ceea ce susține Comisia, chiar dacă decizia în litigiu preciza că avantajele care rezultau din ajutor trebuie să fie înlăturate în scopul restabilirii situației anterioare, utilizarea unei rate a dobânzii compuse nu poate fi considerată ca fiind în mod implicit necesară în motivarea deciziei în litigiu.

51 Prin urmare, al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

*Cu privire la al treilea motiv*

Argumentele părților

52 Referindu-se la punctul 42 din hotărârea atacată, Comisia susține că această hotărâre inversează în mod ilegal sarcina probei în procedurile privind ajutorul de stat și în procedurile desfășurate la Tribunal. Département du Loiret nu ar fi prezentat nicio dovadă în susținerea afirmației sale potrivit căreia Comisia și-ar fi modificat practica și, în orice caz, această afirmație ar fi fost respinsă de Comisie în special în răspunsul din 11 septembrie 2006 la o întrebare a Tribunalului.

53 Département du Loiret consideră că acest motiv este eronat în fapt și în drept. Întrucât acest departament a dezvoltat în mod suficient în fața Tribunalului motivul său de anulare întemeiat pe lipsa motivării având în vedere practica anterioară, revenea Comisiei, care, prin definiție, cunoștea cel mai bine propria practică, sarcina să corecteze aceste afirmații inexacte în opinia sa.

54 Scott observă de asemenea că ea și Département du Loiret au prezentat în mod detaliat Tribunalului faptul că, potrivit investigațiilor lor, Comisia nu utilizase niciodată un calcul al dobânzilor compuse înainte de decizia în litigiu. Ar fi total nefondat a urmări să se invoce o inversare a sarcinii probei în legătură cu acest aspect.

Aprecierea Curții

55 Cu titlu preliminar, trebuie subliniat că a ști care era practica decizională a Comisiei anterioară deciziei în litigiu este în principiu o chestiune de fapt pe care Curtea nu poate să o soluționeze în cadrul unui recurs. Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 177 și 180).

56 În schimb, Curtea este competentă pentru a verifica dacă au fost respectate normele de procedură aplicabile în materia sarcinii și a administrării probelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctul 24, precum și Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, citată anterior, punctul 29).

57 Cu toate acestea, de la bun început trebuie amintit că o insuficiență de motivare de natură să încalce articolul 253 CE ține de încălcarea normelor fundamentale de procedură în sensul articolului 230 CE și reprezintă un motiv care poate, respectiv trebuie, să fie invocat din oficiu de instanța comunitară (Hotărârea din 20 februarie 1997, Comisia/Daffix, C-166/95 P, Rec., p. I-983, punctul 24, precum și Hotărârea Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, citată anterior, punctul 174).

58 Prin urmare, Tribunalul avea posibilitatea, în cadrul analizei efectuate pentru a stabili dacă decizia în litigiu era sau nu era suficient motivată în ceea ce privește calculul dobânzilor, să examineze problema de a ști care era practica decizională a Comisiei

anterioară deciziei în litigiu, să adreseze întrebări în această privință instituției respective și să desprindă din răspuns concluziile necesare.

59 În consecință, al treilea motiv nu poate fi admis.

*Cu privire la al patrulea motiv*

Argumentele părților

60 Referindu-se la punctele 50 și 52 din hotărârea atacată, Comisia consideră că, în cadrul acesteia, s-a concluzionat greșit că instituția comunitară este obligată potrivit legii să probeze că un beneficiar obține un avantaj prin acordarea ajutorului la data ordinului de recuperare. Aceasta consideră că respectiva concepție se întemeiază pe o eroare asupra obiectului esențial și a scopului reglementării ajutoarelor de stat care, în realitate, ar viza concurența dintre statele membre, iar nu pe cea dintre întreprinderi. Comisia nu ar dovedi că la data acordării ajutorului condițiile menționate la articolul 87 alineatul (1) CE erau îndeplinite. Aceasta nu ar fi nici obligată să verifice din nou că respectivele condiții sunt îndeplinite în momentul eliberării unui ordin de recuperare, nici abilitată să efectueze această verificare.

61 Potrivit Département du Loiret, acest motiv este nefondat, întrucât conferă hotărârii atacate un sens pe care nu îl are. Într-adevăr, Tribunalul nu ar urmări în niciun mod să transforme într-o nouă condiție a unei rambursări verificarea dacă Scott încă deține un avantaj la data deciziei negative. Tribunalul ar considera numai că o astfel de decizie îi

permite să se asigure cu privire la temeinicia cuantificării acestui avantaj la data respectivă pe baza raționamentului și a parametrilor economici aleși.

62 Scott susține că, în legătură cu acest aspect, hotărârea atacată se limitează să dezvolte critica sa legată de lipsa oricărei motivări privind utilizarea unor dobânzi compuse în cadrul deciziei în litigiu.

Aprecierea Curții

63 Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctelor 48-52 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a înțeles să considere principiu general faptul că, pentru a putea dispune recuperarea unui ajutor de stat, Comisia este obligată să probeze că beneficiarul încă obține un avantaj din acest ajutor la data ordinului de recuperare. Într-adevăr, raționamentele Tribunalului privind problema dacă beneficiarul încă obține, la acea dată, un avantaj din acest ajutor fac parte în mod evident din analiza ce vizează să determine dacă utilizarea unei rate a dobânzii compuse se justifică prin necesitatea de a înlătura avantajul obținut de beneficiar.

64 Acest motiv este, prin urmare, neîntemeiat, întrucât se întemeiază pe o înțelegere greșită a hotărârii atacate. În plus, motivul este inoperant în măsura în care constatarea Tribunalului de la punctul 43 din hotărârea atacată, conform căreia Comisia nu a explicat în niciun mod de ce a aplicat, pentru prima dată, o rată a dobânzii compuse, este suficientă, în sine, pentru a susține concluzia de la punctul 54 din hotărâre că decizia în litigiu nu este suficient motivată.

*Cu privire la al cincilea motiv*

Argumentele părților

65 Referindu-se la punctul 51 din hotărârea atacată, Comisia consideră că această hotărâre se întemeiază în mod ilegal mai degrabă pe speculații decât pe dovezi în ceea ce privește prețul cesiunii activelor uzinei către Procter & Gamble care s-ar fi efectuat în 1998. Amintind normele în materia sarcinii probei, aplicabile atât în fața Comisiei, cât și în fața Tribunalului, Comisia observă că decizia în litigiu a arătat că, în orice caz, nu s-a prezentat nicio dovadă pentru a demonstra un asemenea preț al cesiunii.

66 Département du Loiret susține că acest motiv privește un aspect inutil ce reprezintă o împrejurare oarecare și urmărește să pună în discuție aprecierea faptelor efectuată de Tribunal. În acest sens, motivul este inadmisibil.

67 Scott susține că punctul contestat din hotărârea atacată se limitează la descrierea situației de fapt din fața Tribunalului, astfel încât nu se poate admite punerea în discuție a conținutului acesteia de Comisie. În plus, respectivul punct ar putea fi înlăturat fără ca acest fapt să determine anularea hotărârii atacate.

Aprecierea Curții

68 Al cincilea motiv se referă la un pasaj din hotărârea atacată prin care, în cadrul analizei ce urmărește să stabilească dacă utilizarea unei rate a dobânzii compuse se justifică prin necesitatea de a înlătura avantajul de care a profitat beneficiarul, Tribunalul a subliniat îndoielile sale în ceea ce privește valoarea avantajului deținut de Scott la data deciziei în litigiu.

69 Prin urmare, precum al patrulea motiv, acesta este inoperant în măsura în care constatarea Tribunalului de la punctul 43 din hotărârea atacată, conform căreia Comisia nu a explicat în niciun mod de ce a aplicat pentru prima dată o rată a dobânzii compuse, este suficientă, în sine, pentru a susține concluzia de la punctul 54 din hotărâre că decizia în litigiu nu este suficient motivată.

*Cu privire la al șaselea motiv*

Argumentele părților

70 Referindu-se la punctele 51 și 52 din hotărârea atacată, Comisia susține că această hotărâre consideră în mod greșit că prețul cesiunii activelor uzinei către Procter & Gamble care s-ar fi efectuat în 1998, la 11 ani de la acordarea ajutorului, era pertinent pentru calcularea ajutorului de stat care trebuie recuperat.

71 Aceasta susține că nu există nicio îndoială că Scott a primit un ajutor de stat substanțial și că există mai multe motive care ar putea explica o scădere a valorii activelor. Or, valoarea unui ajutor ilegal și incompatibil cu piața comună s-ar calcula la data acordării sale, iar obiectivul ce constă în restabilirea situației anterioare ar implica în mod necesar dobânzi compuse, indiferent de cum ar fi utilizat beneficiarul ajutorul în intervalul respectiv.

72 Potrivit Département du Loiret, acest motiv este inadmisibil în măsura în care se referă la o apreciere a faptelor realizată de Tribunal. În plus, întrucât punctele 50 și 51 din hotărârea atacată conțin o motivare inutilă, obiecțiile care le-ar putea viza ar fi, prin urmare, inoperante. Scott invocă aceleași argumente pe care le-a invocat în cadrul celui de al cincilea motiv.

Aprecierea Curții

73 Al șaselea motiv, precum cel de al cincilea, se referă la un pasaj din hotărârea atacată prin care, în cadrul analizei ce urmărește să stabilească dacă utilizarea unei rate a dobânzii compuse se justifică prin necesitatea de a înlătura avantajul de care a profitat beneficiarul, Tribunalul a subliniat îndoielile sale în ceea ce privește valoarea avantajului deținut de Scott la data deciziei în litigiu.

74 Prin urmare, acesta este de asemenea inoperant în măsura în care constatarea Tribunalului de la punctul 43 din hotărârea atacată, conform căreia Comisia nu a explicat în niciun mod de ce a aplicat, pentru prima dată, o rată a dobânzii compusă, este suficientă, în sine, pentru a susține concluzia de la punctul 54 din această hotărâre că decizia în litigiu nu este suficient motivată.

*Cu privire la al șaptelea motiv*

Argumentele părților

75 Referindu-se la punctul 53 din hotărârea atacată, Comisia consideră că această hotărâre prevede în mod greșit că, în cazul în care, în decizia finală, nu se prevede nimic referitor la materia ajutoarelor de stat, problema dacă rata dobânzii în cazul recuperării este simplă sau compusă ține de „procedurile naționale”.

76 Necesitatea de a utiliza o rată a dobânzii compusă ar reprezenta un aspect material, iar nu procedural, precum însăși rata dobânzii. Ar fi vorba despre un aspect esențial de drept comunitar, obiectivul fiind înlăturarea avantajului în totalitate și restabilirea situației anterioare, ceea ce ar impune cuantificarea corectă a valorii sumelor de-a lungul timpului.

77 Pe de altă parte, dacă utilizarea unei rate a dobânzii compuse ar fi un aspect procedural, Regulamentul nr. 794/2004 ar fi, prin definiție, ilegal, întrucât ar afecta domenii ce țin de competența statelor membre în temeiul articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999.

78 Département du Loiret consideră că acest motiv nu poate fi admis. Într-adevăr, chiar dacă este adevărat că metoda de actualizare a unui ajutor de stat declarat ilegal reprezintă un aspect material ce ține de dreptul comunitar, nu ar fi mai puțin adevărat că, în cazul în care, în decizia finală, nu se prevede nimic în acest sens, dreptul comunitar ar face trimitere la dreptul național.

79 Scott consideră că, având în vedere cadrul juridic, astfel cum rezultă în special din cuprinsul punctului 88 din Hotărârea Siemens/Comisia, citată anterior, și din practica din perioada vizată, decizia în litigiu nu poate fi în mod rezonabil interpretată în sensul că obligă autoritățile franceze să eludeze normele stabilite de dreptul național și să efectueze un calcul al dobânzii compuse pentru actualizarea sumei care trebuie recuperată între data deciziei menționate și data recuperării efective.

Aprecierea Curții

80 Articolul 2 alineatul (2) prima și a doua teză din decizia în litigiu prevede:

„Recuperarea [ajutorului în cauză] se efectuează fără întârziere, în conformitate cu procedurile prevăzute de legislația internă, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a prezentei decizii. Ajutorul care trebuie recuperat cuprinde dobânzile care curg de la data la care acesta a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale."

81 Această formulare trebuie interpretată ținând cont de contextul legislativ comunitar, precum și de practica Comisiei referitoare la actualizarea valorii unui ajutor care trebuie recuperat la data adoptării deciziei în litigiu.

82 După cum s-a constatat la punctul 46 din prezenta hotărâre, la data adoptării deciziei în litigiu, nicio dispoziție de drept comunitar, nici jurisprudența Curții sau a Tribunalului nu precizau dacă este necesar ca dobânzile pe care trebuie să le cuprindă un ajutor de recuperat trebuie calculate pe o bază simplă sau compusă.

83 Chiar dacă este adevărat că metoda actualizării unui ajutor ilegal reprezintă o chestiune materială, iar nu procedurală, trebuie totuși să se constate că, după cum observă în mod just Département du Loiret, Comisia arăta în scrisoarea pe care a adresat-o statelor membre SG(91) D/4577 din 4 martie 1991 că decizia finală prin care aceasta constată incompatibilitatea cu piața comună a unui ajutor „va cuprinde recuperarea cuantumului ajutoarelor deja acordate în mod ilegal, recuperare ce urmează să se efectueze conform dispozițiilor din dreptul național, inclusiv celor privind dobânzile de întârziere asupra creanțelor statului, dobânzi care în mod normal trebuie să curgă de la data acordării ajutoarelor ilegale în cauză”.

84 Prin urmare, această scrisoare ar alătura chestiunea impunerii unor dobânzi modalităților procedurale ale recuperării și ar face trimitere, în această privință, la dreptul național. Numai prin Comunicarea Comisiei privind caracterul desuet al anumitor texte legate de politica în domeniul ajutoarelor de stat (JO 2004, C 115, p. 1) a informat Comisia statele membre și persoanele terțe interesate că nu mai intenționa să aplice scrisoarea respectivă pe care o califica, pe de altă parte, asemenea celorlalte texte menționate de această comunicare, drept „text privind aspecte de procedură în domeniul ajutoarelor de stat”.

85 Dat fiind că decizia în litigiu nu indică în mod expres că este necesar ca ajutorul care trebuie recuperat să fie actualizat pe baza unei rate a dobânzii compuse și că, pe de altă parte, nu se contestă că dreptul francez prevede aplicarea unei rate a dobânzii simple, Tribunalul a interpretat, prin urmare, în mod just articolul 2 alineatul (2) din decizia în litigiu în sensul că această dispoziție are drept consecință faptul că dobânzile aferente perioadei dintre data deciziei în litigiu și data recuperării ajutorului vor fi calculate la o rată simplă și a constatat că, prin urmare, decizia în litigiu este afectată de o incoerență evidentă.

86 Prin urmare, al șaptelea motiv trebuie de asemenea respins.

*Cu privire la al optulea motiv*

Argumentele părților

87 Comisia susține că hotărârea atacată este disproporționată, întrucât anulează decizia în litigiu în totalitate (în măsura în care aceasta se referă la teren și la uzină) în temeiul concluziilor care se limitează la motivarea utilizării unei rate a dobânzii compuse. Or, problema dobânzii ar fi putut fi disociată de problema cuantumului principal, iar problema dobânzii compuse ar fi putut și ar fi trebuit disociată de problema dobânzii simple. Într-adevăr, cuantumul inițial al ajutorului astfel cum a fost constatat în decizia în litigiu, și utilizarea unei rate a dobânzii simple nu ar fi fost contestate în hotărârea atacată.

88 Al optulea motiv nu ar modifica obiectul litigiului. Motivele recursului enumerate la articolul 58 alineatul (1) a doua teză din Statutul Curții de Justiție s-ar referi prin definiție la probleme care pot apărea sau care pot fi evidențiate într-o hotărâre a Tribunalului. În prezenta cauză, hotărârea atacată ar încălca ea însăși dreptul comunitar.

89 Ar fi extrem de injust și incompatibil cu cerința unei protecții jurisdicționale efective ca o hotărâre (pronunțată împotriva Comisiei în prezenta cauză) să fie menținută în ciuda unei erori de drept, fără a exista nicio posibilitate de reexaminare în recurs. Această concluzie și-ar găsi temeiul în articolul 113 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, care ar aminti norma fundamentală potrivit căreia o cerere în anulare, în

întregime sau în parte, a unei hotărâri a Tribunalului ține, prin definiție, de probleme susceptibile să dea naștere unui recurs.

90 În plus, al optulea motiv nu ar fi legat de înseși motivele de anulare pe care le-a reținut Tribunalul, ci mai degrabă de consecințele lor. Comisia nu consideră că îi revine pârâtului din procedura desfășurată la Tribunal sarcina de a examina din proprie inițiativă, pe seama reclamantului sau pe seama Tribunalului, care ar putea fi diferitele consecințe ale unui succes al părții adverse. Aceasta ar obliga pârâtul să dezvolte o argumentare subsidiară întemeiată pe supoziții cu privire la ceea ce ar putea să facă sau să nu facă Tribunalul.

91 Département du Loiret și Scott consideră că acest motiv este inadmisibil, întrucât extinde obiectul litigiului și constituie o cerere nouă, Comisia nesolicitând în nicio clipă Tribunalului să se limiteze la pronunțarea unei anulări în parte, deși metoda de actualizare fusese criticată în mod explicit.

92 Pe de altă parte, disocierea între dobânzile simple și cele compuse pe care Curtea ar fi invitată să o ia în considerare în cadrul acestui motiv în scopul modificării hotărârii atacate ar avea drept rezultat o modificare substanțială chiar a deciziei în litigiu, cu toate că Tribunalul nu are competență de fond în materie de ajutoare de stat. Tehnica de calcul al dobânzilor ar constitui o componentă ce face parte integrantă din calculul care determină cuantumul final al ajutorului, iar motivarea alegerii sale ar fi la fel de importantă ca problema constatării nelegalității unui ajutor și a calculării cuantumului său înainte de actualizare. Imposibilitatea de disociere finală ar interzice soluția unei anulări în parte.

Aprecierea Curții

— Cu privire la admisibilitatea celui de al optulea motiv

93 Potrivit articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, recursul înaintat Curții se limitează la aspecte de drept și poate fi întemeiat inclusiv pe motive de încălcare a dreptului comunitar de către Tribunal.

94 Pe de altă parte, articolul 113 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții prevede că recursul nu poate modifica obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului.

95 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, competența Curții este în principiu limitată la aprecierea soluției legale pronunțate cu privire la motivele dezbătute în fața primei instanțe (Hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Brazzelli Lualdi și alții, C-136/92 P, Rec., p. I-1981, punctul 59, precum și Hotărârea din 1 februarie 2007, Sison/Consiliul, C-266/05 P, Rep., p. I-1233, punctul 95).

96 Prin acest motiv, Comisia nu urmărește să conteste soluția legală în sine oferită de Tribunal în privința unui motiv dezbătut în fața acestuia. Aceasta critică mai degrabă consecințele desprinse de Tribunal din concluzia acestuia că trebuie admis al cincilea aspect al celui de al doilea motiv invocat de Département du Loiret, concluzie potrivit

căreia Comisia nu și-a motivat suficient decizia de actualizare a valorii ajutorului prin impunerea unor dobânzi compuse. Într-adevăr, în opinia Comisiei, în mod greșit, prin încălcarea principiului proporționalității, Tribunalul a anulat decizia în litigiu în totalitate numai în temeiul acestei concluzii, în măsura în care decizia privește ajutorul acordat sub forma unui preț preferențial al terenului în cauză.

97 Or, în cazul în care Curtea este competentă să aprecieze soluția legală care a fost oferită în privința motivelor dezbătute la Tribunal, aceasta trebuie să fie competentă și pentru a aprecia consecințele legale desprinse de Tribunal dintr-o astfel de soluție, care constituie de asemenea un aspect de drept, în caz contrar procedura recursului fiind lipsită de o parte importantă a sensului său.

98 În acest context, trebuie să se sublinieze, pe de altă parte, că acele consecințe concrete pe care Tribunalul poate, dacă este cazul, să le desprindă în hotărârea sa din constatarea că un motiv este întemeiat nu pot fi în mod necesar anticipate de părți în cursul procedurii desfășurate la Tribunal.

99 Din considerațiile de mai sus reiese că nu se poate considera că un motiv invocat în cadrul unui recurs împotriva unei consecințe legale desprinse de Tribunal din soluția legală pe care a oferit-o în privința unui motiv dezbătut la acesta „modific[ă] obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului”, în sensul articolului 113 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții.

100 În plus, spre deosebire de ceea ce susțin Département du Loiret și Scott, nici al optulea motiv nu constituie o cerere nouă, inadmisibilă în temeiul articolului 113 alineatul (1) a doua liniuță din Regulamentul de procedură menționat.

101 Într-adevăr, după cum a subliniat avocatul general la punctul 93 din concluzii, trebuie să se considere că cererea Comisiei prezentată Tribunalului, de a respinge acțiunea Département du Loiret, cuprinde de asemenea cererea mai restrânsă privind o eventuală respingere numai în parte.

102 În consecință, excepția de inadmisibilitate ridicată de Département du Loiret și de Scott în privința celui de al optulea motiv trebuie respinsă.

— Cu privire la temeinicia celui de al optulea motiv

103 În temeiul articolului 231 primul paragraf CE și al articolului 224 al șaselea paragraf CE, în cazul în care acțiunea este întemeiată, Tribunalul declară actul contestat nul și neavenit.

104 În această privință trebuie, pe de o parte, să se constate că simplul fapt că Tribunalul consideră fondat un motiv invocat de reclamant în susținerea acțiunii sale în anulare nu permite Tribunalului să anuleze în mod automat actul atacat în totalitate. Într-adevăr, o anulare în totalitate nu ar putea fi reținută în cazul în care ar fi complet evident că motivul respectiv, care se referă numai la un aspect specific al actului contestat, nu este susceptibil să conducă decât la o anulare în parte.

105 Pe de altă parte, trebuie reamintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, anularea în parte a unui act comunitar nu este posibilă decât în măsura în care elementele a căror anulare este solicitată pot fi separate de restul actului (Hotărârea din 24 mai 2005, Franța/Parlamentul European și Consiliul, C-244/03, Rec., p. I-4021, punctul 12, precum și jurisprudența citată).

106 Această condiție de separabilitate nu este îndeplinită atunci când anularea în parte a unui act ar avea ca efect modificarea substanței acestuia (Hotărârea Franța/Parlamentul European și Consiliul, citată anterior, punctul 13).

107 Or, în speță, este incontestabil că problema dacă acel cuantum inițial al ajutorului trebuie actualizat prin aplicarea unei rate a dobânzii simple sau a unei rate a dobânzii compuse nu influențează constatarea din decizia în litigiu că ajutorul este incompatibil cu piața comună și că trebuie recuperat.

108 În această privință, trebuie să se constate în special că însuși dispozitivul deciziei în litigiu distinge, la articolul 1 din aceasta, între cuantumul inițial al ajutorului în cauză și

cuantumul actualizat. Nici din decizia în litigiu, nici din hotărârea atacată nu reiese vreun argument care s-ar opune faptului de a considera problema dobânzilor separabilă de cuantumul inițial al ajutorului.

109 În schimb, spre deosebire de ceea ce susține Comisia, Tribunalul nu ar putea fi criticat că nu a disociat problema dobânzii compuse de cea a dobânzii simple. Într-adevăr, pe de o parte, Tribunalul nu ar fi putut proceda la actualizarea cuantumului inițial al ajutorului înlocuind aplicarea unei rate a dobânzii compuse cu aplicarea unei rate a dobânzii simple fără a modifica esența deciziei în litigiu. Pe de altă parte, trebuie să se sublinieze că, la punctele 45-47 din hotărârea atacată, Tribunalul constată că motivarea deciziei în litigiu este de asemenea insuficientă în ceea ce privește utilizarea ratei dobânzii de 5,7 % pentru o perioadă de 13 ani.

110 Din considerațiile de mai sus reiese că al optulea motiv trebuie admis în măsura în care critică Tribunalul că nu a disociat problema dobânzii de cea a cuantumului sumei principale și că a anulat decizia în litigiu în totalitate, în măsura în care aceasta privește terenul și uzina, în temeiul concluziilor limitate la motivarea actualizării cuantumului inițial al ajutorului.

**Cu privire la trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului**

111 Potrivit articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, în care recursul este întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. Curtea poate fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia.

112 Având în vedere că Tribunalul a examinat numai al cincilea aspect din cadrul celui de al doilea motiv invocat de Département du Loiret în susținerea recursului său, Curtea consideră că prezenta cauză nu este în stare de judecată. Prin urmare, cauza trebuie trimisă Tribunalului spre rejudecare.

113 Întrucât cauza trebuie trimisă Tribunalului spre rejudecare, cererea privind cheltuielile de judecată aferente prezentei proceduri de recurs se soluționează odată cu fondul.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

**1) Anulează Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 29 martie 2007, Département du Loiret/Comisia (T-369/00).**

**2) Trimite cauza Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene spre rejudecare.**

**3) Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.**

Semnături